

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

انجنیر سید عبدالقادر

۲۰۰۹.۱۱.۱۶

افغان ګوډاګی دولت لږ تر لږه مصنوعی مشروعیت هم تر لاسه نه کړ!

لمري تر هر څه د مخه بايد په لنډ ډول سره ووايو چه مشروعيت يعني څه! اوبيا کومو دولتونو ته په نري کښي مشروع دولتونه ويل کيدلاي سي:

بايد ووايو هغه هيوادونه چه د خارجي يرغل لاندې راغلي وي، دنړيوالو حقوقو له پلوه په داسي هيوادونو کښي مشروع دولتونه منځ ته نه سي راتلاي. داځکه چه په دې هيوادونو کښي هر څه د پردو له هيلو سره سم منځ ته ځي. او ولس خپله ريښتيني اراده نه سي څرګندولای.

— **مشروعيت:** عبارت دهغه حقوقی صلاحيت څخه دی، چه داکثريت خلکو درا يو او ارادي داخستلو په نتيجه کی يي يو دولت تر لاسه کوي. ولی دا تعريف دنري داکثريت مروجو دموکراتيکو دولتونومنعکس کونکی دی. او هم دسياسی او اجتماعي علومو پوهانو مشروع دولتونه پر درو برخو باندي تقسيم کړي دي: **لمري** — هغه خارق العاده شخصيت چه دخلکو ملاتړ دي ساري احساساتو له لاري تر لاسه او دولت په راس کي قرار ونيسي.

دوهم — هغه دولتونه چه په عنعنوي ياستني ډول يي دخلکو باور تر لاسه او مشروع بلل سوي دي. **دريم** — هغه دولتونه چه په دموکراتيک شکل يي داکثريت خلکو درا يو داخستلو په نتيجه کي مشروعيت تر لاسه کړي وي.

بايد وويل سي چه دادریم ډول دولتونه که په ريښتيني توګه بي له درغليو څخه داکثريت خلکو رايه تر لاسه کړي، دخلکو دريښتيني ارادي منعکس کونکي دی. چه دا دولتونه نظر ونورو دولتونو ته ډير ه دموکراتيکه بڼه لري.

ولي بايد ووايو مشروعيت يو ثابت مفهوم هم نه دی. دا ځکه چه په لمري قدم کښي ځيني دولتونه کيدلاي سي دخلکو درا يو ورکولو په نتيجه کي مشروعيت تر لاسه کړي. ولي وروسته د هغو پلانونو څخه چه د ټولټاکنو دتبليغاتي کمپاين پر وخت يي د هغو په نتيجه کښي دخلکو راي تر لاسه کړي انحراف وکړي، نو دخلکو باور او اعتماد لاسه ورکوي نو په دي صورت کي بيا دا دولت يو غير مشروع دولت بلل کيدلاي سي. که

په دغو هیوادونو کې دموکراسي موجوده وي نو خلک کولایسي د بیا ټولټاکنو غوښتنه و کړي . او که یې په هیواد کېنې یې دموکراسي موجوده نه وي، نو بیا دا دولت تر خپل ټاکلي وخت تر ختمیدو پورې د برچې په زور خپل حاکمیت پر ولس باندې تحمیلوي .

اوس به وگورو چه په افغانستان کې د امریکا تر رهبري لاندې د غربی نړي دیرغل په شتون کېنې ددوي په اصطلاح داسد د ۲۹ می نیټي ټولټاکنې په څه ډول مخ ته ولاري ، او په نتیجه کېنې یې څنگه دولت په وجود راغلي دي ، او د ولس په وړاندې د مشروعیت قابلیت لري او که نه ؟

هغه لویه سیاسي لوبه چه دافغان ټولټاکنو تر نامه لاندې د امریکا په رهبري غربي نړي دخپلو ولسونو او په ځانگړي توگه دافغان ولس دتیر وتلو له پاره داسد پر ۲۹ تمه نیټه شروع کړي وه ، د عقرب پر لسمه یې په داسي حال کې پای ته ورسول ، چه دافغان دنوي گوداگي دولت مشر تابه ته یې دټولټاکنو دوهم پړاو مصنوعي مشروعیت هم ور په برخه نه کړ .

گر چه داسي معلومیدل چه امریکا او غربي نړي غوښتل چه په افغانستان کېنې دخپلو پلانونو سره سم داسي ټولټاکنې دخپلي برچې او اقتصادي زور باندې تر سره کړي، چه په یوه ټک دوه هدفه وولي . هغه داچه لمري ونړیوالو او په ځانگړي توگه خپلو ولسونو ته ښکاره کړي ، چه موږ پس له اتو کلونو جگړي څخه په افغانستان کې د داسي یوي نوي غربي دموکراسي ورقي اړه وو ، چه په منطقه کېنې یې بیلگه وجود نه لري. ولي د امریکا ، اروپایي او دمنطقې هیوادونو دگټو پر سر دنه جوړ جاري په نتیجه کېنې ، دی مصنوعي ټولټاکنو داسي یوه لویه نړیواله رسوايي او بي اعتباري د امریکا او نوری غربي نړي په برخه کړل ، چه تلافي به یې ددوي وخارجي سیاست ته دامکانه څخه لیري خبره وي . دوهم هدف یې دیوه داسي دولت رامنځ ته کول وه چه د ولس په منځ کې د هیڅ نوع اتوریټي او حیثیت لرونکي نه وي، چه داهدف یې په پوره شکل سره تر لاسه کړ .

باید ووايو چه دټولټاکنو دوهم پړاوت په پیر نډل سوي دواړه کانديدان دپردو تر مستقیمی لارښووني او حمایه لاندې مخ ته تلل ، ولي دپردو دجوړ جاري په نتیجه کې یوه کانديد دخپلو اعتراضونو په کولو او مخ ته دنور تگ سره سره د عقرب پر ۹مه دټولټاکنو په دوهم پړاو کېنې دگډون څخه صرف نظر وکړ . او افغانانو ته په ناڅاپي ډول دجمعي رسنیو له لاري دانتخاباتو دکمیسون د رئیس له خواه څخه د عقرب پر لسمه ښاغلي کرزي داساسي قانون د ۱۵۶ مادی او دټاکنو دقانون د ۴۹ مادی پر اساس دانتخاباتو گټونکي اعلان سو، او زیاته یې کړله چه دټاکنو په دوهم پړاو کې ددیر لگښت او ددې پروسې داورد والي دمخنیوي په موخه یې حامد کرزي دوهم پړاوه پاره دافغانستان ولس مشر وټاکي . اوس به وگورو چه په ۱۵۶ ماده کې په دې هکله څه راغلی دی .

د اساسي قانون ۱۵۶ ماده وايي : ((د هر ډول انتخاباتو د څارنې او ادارې او په هیواد کې د خلکو عمومي رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمیسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي .))

په داسي حال کې چه دانتخاباتو دکمیسون د رئیس څرگندوني داساسي قانون او دټاکنو دقانون څخه په ښکاره ډول سر لغړ ونه ده . دا ځکه چه په اساسي قانون او دټاکنو په قانون کېنې هیڅ داسي څه نه په سترگو کیږي چه هغه دی دلالت پر دې وکړي چه په نتیجه کې دي ښاغلي حامد کرزي دانتخاباتو گټونکي اعلان کړي . ولي په اساسي قانون او دټولټاکنو په قانون کې داسي هم څه نه دي ذکر سوي ، چه دوهم پړاو ته درسیو پر لاره که یو کانديد دخپلي کانديد توري څخه صرف نظر او یا ټولټاکنې تحریم کړي ، نو دابل کانديد دټولټاکنو

ګټونکي بلل کيدلاي سي . چه دا خپله ددوي دجوړ کړي اساسي قانون او دټولټاکنو دقانون لويه خلاء ده ، چه ددي خلاء ډکه ول نه يوازي دانتخاباتو دکميسون بلکه دستري محکمې دصلاحيت څخه هم لوړه خبره ده .

چه صرف لويه جرگه کولاي سي داسي ستونځي په اساسي قانون کښي هوارې او لاره خلاصه کړي . **ځکه نو دانتخاباتو دکميسون وياند دعقرب دلسمي نيتي دآريانا دټلويزيون گړدي ميز ته هم حاضر نه سوو، چه په دي هکله توضيحات ورکړي .** اوس به په دي مصنوعي ټولټاکنو کښي دخلگو دگډون په هکله دانتخاباتو دکميسون کړونو او څرگندونو ته نظر واچوو، او بايد ووايو: چه دانتخاباتو دکميسون دڅرگندونو په حواله **۱۵** ميليونو خلگو ته دټولټاکنو کار تونه ویشل شوي وه ، ولي وروسته بيا دوي دڅرگندونو پر اساس دشپږو ميليونو په حدودو کښي خلگو اشتراک وکړ . چه وروسته دشکاياتو دکميسون تر څيړني او کنترول وروسته نيژ دي **يو ميليون او ۳۰۰ زره** درايو تقلي کار تونه دمحترم کرزي اوداکتر عبدالله عبدالله دصندوقونو څخه بيرته ليري شول ، ځکه چه درغلي پکښي سوي وه . نو پر دي اساس تقريباً **۳۴ فيصده** خلگو په دي ټولټاکنو کښي اشتراک کړي وو . نو په دي صورت کښي هيڅ داسي يو ملي او بين المللي نورم وجود نه لري ، چه دخلگو دلوي اکثريت په نه گډون کښي دي دا ټولټاکني مشروع وبلل سي . **ځکه نو دا ټولټاکني په هيڅ صورت سره دمصنوعي مشروعيت لرونکي هم نه سي بلل کيدلای .** بايد لمري هغه تقلبکاره انسانان چه ددواړو کانديدانو محترم کرزي ، داکتر عبدالله عبدالله له پاره يی په بي ساري ډول درغلي کړي وه ، څارنوالی او محکمې ته معرفي سوي او ټولو هغو کسانو ته چه په دي ټولټاکنو کښي يي ورو کومامورينو ته ددرغليو دکولو دپاره يي لارښوونه کړي وه ، ملت ته معرفي سوي او دجرم سره سمې جزاي ورکول سوي واي . ځکه ځيني کسان يي دولس په مقابل کي په واقعيت سره دملي خيانت مرتکبين وه . ولي متاسفانه چارواکو دافغان ولس دتير وتلو له پاره يواځي يو څو وروکو مامورينو ته هغه هم بيله کوم تحقيقه دوظيفي څخه يي دليري کولود جزا اعلان وکړ . داځکه که يي په قانوني ډول تحقيقات ځني کړي واي ، نو د ډيرو لوړ پوړو چارواکولاسونه او پښي به پکښي بندي سوي واي . ولي دبرچي په زور هغوي نجات پيدا کړ . **اومحترم کرزي هم په يوه خبري ناسته کي دلمري پير او ټولټاکنو ددرغليو له کبله يي مشرو عيت تر پوښتني لاندې وبللی .** نوټولټاکنوکميسون بايد دټولټاکنو دقانون ۵۸ مادې سره سم دټولټاکنودغه ښکاره او بي ساري درغلي تر عدلي تحقيق لاندې نيولي واي . **« دټولټاکنو دقانون ۵۸ ماده دليکني په آخره کښي مطالعه کړي »** اوبيايي داساسي قانون او ټولټاکنو دقانون سره سمې ټولټاکني تر سره کړي واي . ولي متاسفانه دټولټاکنو کميسون بيا هم ددي ټولو ناخوالو سره سره لمري دوه نفره دټولټاکنو دوهم پير او ته معرفي کړل . چه داخپله دټولټاکنو دکميسون لويه جفا او تير وتنه ده چه دولس په مقابل کښي يي تر سره کړل . چه ددوي دا غير قانوني عمل هم تر عدلي پوښتني لاندې راتلاي سي . اوس نو داسي سوال رامنځ ته کيږي ، **چه ولی دا دغرب تر مستقيمي نظامی او اقتصادي حمايي لاندی ټولټاکنی په داسي يوه لويه ددرغليو څخه ډکه رسوايي باندی واوښتلي ؟ داسي** معلوميري چه پايلي به يي هم ډير ي بدې ناخوالي دځانه سره ولري .

بايد ووايو چه دامريکا تر رهبري لاندې دغربي ټولني دي سياسي لوبي مختلفي پوښتني دافغان سياسي کارپوهانو او په مجموع کښي دټولو افغانانو په منځ کښي راپيدا کړي دي . **هغه داچه :**

ولی د امریکا تر رهبري لاندې غربي ټولنې کرزي ټولټاکنو دوهم پړاو ته ور پوري وا هه، هدف يې په دې کې څه وو ؟

که يې مقصد په دې ټولټاکنو کېني ديموکراسي تمثيل او مشروعيت و و ، نو دالوبه يې بايد تر آخره رسولي وای . او بيا به يې کرزي گټونکي اعلان کړي وای . دا ځکه چې تقريباً ټول صندوقان ددوي داستازو تر مستقيمي څارنې لاندې ډکيدل او هم بيا وروسته شميرل کيدل .

بله اساسي پوښتنه داده ، ولی دامريکا تر رهبري لاندې غربي نړي خپل داتو کالو وفاداره ملگري محترم کرزي يې، په غير مستقيم ډول دخپل ولس په منځ کې د سياسي پلوه دونه وټکاوه چې لږ تر لږه يې حتی دمنصوعي مشر و عيت ارزش هم ور پرې نه بنودي ؟

ځيني افغاني روشنفکران داسې فکر کوي چې دغربي نړۍ دا گذار شايد دمحترم کرزي دځينو هغو حرکتو نتيجه هم وي ، کوم وخت چې په امريکا کې ددموکراتانو په راتگ سره ددوي مناسباتو کرکيچنه بڼه ونيول، اوبيا ده خپله راتلونکي په خطر کې وليدله . نوپه ناڅاپه ډول يې وروسيي ته لاس ور اوږد کړ . او غوښتل يې چې يو چال مخ ته ولاړ سي . چې په نتيجه کې يې نن دې دداسې يو دولت په راس کې ودراره چې دهیڅ نوع حتی مصنوعي مشرو عيت لرونکي هم نه دي . اودمحترم کرزي لاسونه اوپښې يې ددې ټولټاکنو په زريعه داسې ور وتړل ، چې په راتلونکي وختونو کې بيا دې ونه کړايسي چې يو او بل طرف ته لاسونه اوږده اويا ددوي دارادې څخه ليري څرگندوني و کړي . او محترم کرزي دا لوي بار دخپلي چوکي سره دميني او دخپلي ډلي دنورو مادي گټو دلاس ته راوړلو او ساتلو له پاره بيا هم په ډيره خوشحالي ولي دنه مشروعيت سره سره قبول کړي .

او هم بايد ووايو چې په هيواد کېني د۸ کالویرغلي بهير يعنې (بشري او اقتصادي جنايات) او دپورتنيوواقعيتونو سره سره بيا هم متاسفانه ځيني افغاني روشنفکران دسالم سياسي تعقل څخه ليري دغربي نړۍ دا ښکاره يرغل يو نړيوال دوستانه کومک بولي ، چې دداسې يوه نظر درلودل خپله دافغان ولس دملي گټو پرضد ښکاره سياسي دريځ دي ، چې داسې کسان به په راتلونکي وختونو کې دافغان ولس او تاريخ له محکوميت څخه ليري پاته نه سي .

او هم په دې لويه سياسي لوبه کې افغاني سياسي گوندونو، ددې مصنوعي ټولټاکنو سره ډپلوي ، ياچپتيا اومحافظه کاري لاره ځانته غوره کړي وه . چې دا خپله دافغانستان په اوسنيو سياسي شرايطو کېني يوه لويه سياسي تيروتنه او جفا بلل کيدلاي سي . ځکه نو سوال دادي چې : ايا ستاسو په نظرد دغې لوي سياسي لوبي په نتيجه کې چې دا دولت په وجود راغلي ، دافغان ولس دملي گټو په نظر کې نيولو سره دکوم مشروعيت خاوند بلل کيدلاي سي ؟

ولی ښه به دا وای چې ټولو افغان ملی گټو ته وفاداره گوندونو ، اجتماعي ټولونو او مستقلو افغاني کار پوهانو ددې لوي غربي لوبي په مقابل کې دامکان په صورت کې تر يوه بيرغ لاندې يا جلا جلا داسې يو ملي دريځ نيولي وای ، چې دهغه په نتيجه کېني په مملکت کېني ددې مصنوعي ټولټاکنو پر ځاي دافغانستان ددې لوي لانجې دسياسي حل دپاره په گټتفاهم سره داسې يو ميکانيزم جوړ کړي، او نړيوالوته يې وړاندې کړي وای . چې په دې عمل سره به دوي دخپل ولس په سنگر کې دريدلي وای . اودنړي او منطقي دسياسي او اقتصادي شرايطو څخه هم داسې معلو ميږي چې که اوس هم په يوه گډ تفاهم سره دسياسي حل تر شعار

لاندې خپله مبارزه پیل کړي ، ډیر ژر به دولس په ګټه دخپلې دغې پاڅي مبارزې نتیجه ترلاسه کړي .
او ددوي ددغه میکانیزم دتطبیق په نتیجه کې به نه یواځې په مملکت کېنې دآرامې او ثبات سیوري راسي
• بلکه دمنطقي په هیوادونو کېنې به هم دصلح بیرغونه و رپیږي ،او نړیوال یرغلي ځواکونه به هم وخیلو
اصلي ځایونو ته ولاړسي .

تمت بالخیر

ماده پنجاه و هشتم: (قانون انتخابات)

- (1) شخصی که در جریان مبارزات انتخاباتی ویا در انتخابات مرتکب یکی از اعمال زیر شود ، طبق احکام قانون مورد تعقیب عدلی قرار می گیرد:
 - 1 - تهدید یا تخویف رای دهنده و نامزد یا اخلال در امر انتخابات.
 - 2 - ممانعت از حضور رای دهندگان ، نامزدان و یا نمایندگان نامزدان در مراکز رای دهی بدون دلیل موجه.
 - 3 - تقلب یا فریب کاری در رای دهی یا شمارش آراء.
 - 4 - رای دهی یا کارت تقلبی یا کارت شخص دیگر.
 - 5 - تغیر ، تبدیل ، سرقت ویا محو اسناد انتخاباتی.
 - 6 - جعل کارت های رای دهی.
 - 7 - فریب کاری در کارت رای دهی.
 - 8 - استعمال کارت رای دهی جعلی.
 - 9 - مبادرت به رای دهی بیش از یکبار.
 - 10 - باز کردن ویا شکستن قفل محل نگهداری لوازم واسباب، وهمچنان لاک ومهر صندوق های رای دهی ، بدون صلاحیت.
 - 11 - جلو گیری از اشتراک رای دهندگان یا نامزدان در پروسه انتخابات.
 - 12 - استفاده از پولی که ازراه های غیر قانونی ویا منابع خارجی بدست آمده باشد.
 - 13 - استعمال کلمات یا سخنرانی توهین آمیز.
 - 14 - تشویق و تحریک سائری اشخاص به ارتکاب یکی از اعمال فوق.
- (2) هرگاه کمیسیون مستقل انتخابات تشخیص دهد که حزب ویا نامزد مستقل ، مرتکب تخطی های انتخاباتی را رهنمایی یا پشتیبانی نموده ، در آنصورت می تواند تحریمی را برآن حزب یا نامزد وضع کند.
- (3) در صورتی که کمیسیون مستقل انتخابات تشخیص دهد که تخطی از احکام این قانون صورت گرفته ، صورت تخطی را با دلایل موجه به مراجع ذیربط قانونی و یا دادستانی راجع میسازد.